

УДК 658.011.1

Дубчак О. - ст. гр. БМ_п-32

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

ПЛАНУВАННЯ Й ПРОГНОЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Науковий керівник: к.т.н., доц. Галушак М. П.

Найважливішою функцією управління підприємством є планування його діяльності. Планування - це процес визначення цілей, які підприємство прагне досягти за певний період, а також засобів, шляхів та умов їх досягнення. Воно об'єднує структурні підрозділи підприємства загальною метою, надає усім процесам спрямованості і скоординованості, що дозволяє найбільш повно і ефективно використовувати наявні ресурси, комплексно, якісно та якомога швидко вирішувати різноманітні завдання процесу управління.

Процес планування передбачає всебічне вивчення дійсності, тенденцій та закономірностей розвитку об'єкта планування, середовища його діяльності. Найбільш загальною науковою основою планування є система об'єктивних економічних законів і, в першу чергу, закону попиту й пропозиції. У планах підприємства повинні бути реалізовані вимоги цих законів та враховані об'єктивні результати макро- та мікроекономічного аналізу стану та тенденції розвитку умов господарювання.

Однією з найважливіших вимог до планових рішень є забезпечення оптимальності використання застосовуваних ресурсів. Використання ресурсів підприємства повинно орієнтуватись на потреби, умови та кон'юнктуру ринку, інтенсифікацію виробництва, впровадження досягнень науково-технічного прогресу, максимально повну реалізацію наявних резервів використання предметів та знарядь праці, організації виробництва.

Важливою якісною характеристикою плану є його збалансованість, тобто необхідна й достатня кількісна відповідність між взаємозв'язаними розділами та показниками плану. Збалансованість є пріоритетною умовою обґрунтованості планів, реальності їх виконання. Головним її проявом є відповідність між потребами в ресурсах та їх наявністю.

Важливе значення в умовах ринку має передпланове опрацювання можливих варіантів розвитку, передбачення зовнішніх та внутрішніх чинників, тобто прогнозування. Як необхідний елемент системи планування, інструмент, що дозволяє визначити (з певною ймовірністю) майбутні якісні та кількісні умови діяльності підприємства, прогнозування поділяється на два напрямки:

- прогнозування зовнішнього середовища;
- прогнозування внутрішніх умов діяльності.

Перший напрямок має пріоритетне значення і включає прогнози:

- народногосподарський;
- науково-технічний;
- ринкової кон'юнктури;
- соціально-політичний.

Прогнозування внутрішніх умов - це послідовна розробка таких прогнозів: економічного; науково-технічного; соціального; організаційного.

Отже, планування та прогнозування повинні відігравати важливу роль у діяльності підприємства, яке прагне займати домінуючу роль у конкурентному ринковому середовищі.